
Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

III kwartał 2007

Podsumowanie wyników ankiety

- **Polityka kredytowa:** w II kwartale 2007 r. banki nieznacznie złagodziły warunki i kryteria przyznawania kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Polityka kredytowa względem dużych przedsiębiorstw nie została istotnie zmieniona. W segmencie kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych odnotowano nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej.
- **Przyczyny zmian polityki kredytowej:** najważniejszymi przyczynami zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw były: presja konkurencyjna ze strony innych banków i silny wzrost popytu na kredyty. Wpływ oceny przyszłej sytuacji w gospodarce i na rynku mieszkaniowym na politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych jest niejednoznaczny. Zdaniem niektórych banków może ona być przesłanką zaostrzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych. W segmencie kredytów konsumpcyjnych utrzymująca się silna presja konkurencyjna nadal skłania niektóre banki do łagodzenia polityki kredytowej.
- **Popyt na kredyty dla przedsiębiorstw:** bardzo silnie wzrósł popyt na kredyty długoterminowe, zwłaszcza w segmencie dużych przedsiębiorstw, w którym skala wzrostu popytu przekroczyła oczekiwania. Wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe był silny.
- **Przyczyny zmian popytu na kredyty dla przedsiębiorstw:** banki wskazywały, że popyt zwiększył się głównie w wyniku wzrostu zapotrzebowania na finansowanie inwestycji, zapasów i kapitału obrotowego oraz znaczenie transakcji fuzji i przejęć jako źródła popytu na kredyty.
- **Popyt na kredyty dla gospodarstw domowych:** bardzo silnie wzrósł popyt na kredyty mieszkaniowe. Popyt netto na kredyty konsumpcyjne spadł po raz drugi z rzędu, lecz zmiany popytu zrealizowanego w poszczególnych bankach były silnie zróżnicowane.
- **Przyczyny zmian popytu na kredyty dla gospodarstw domowych:** prognozy sytuacji na rynku mieszkaniowym pozostają główną determinantą zmian popytu na kredyty mieszkaniowe. Jego wzrostowi sprzyja wzrost wynagrodzeń oraz zmiana struktury wydatków gospodarstw domowych. W segmencie kredytów konsumpcyjnych spadek popytu był najprawdopodobniej objawem utraty części bardzo konkurencyjnego rynku przez jeden z największych banków. Istotnym czynnikiem wzrostu popytu w tym segmencie była, według części banków, poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych.
- **Przewidywania zmian polityki kredytowej:** banki przewidują bardzo silne złagodzenie polityki kredytowej wobec MŚP i dosyć silne wobec dużych przedsiębiorstw. Również w sektorze gospodarstw domowych spodziewane jest wyraźne złagodzenie polityki kredytowej. Oczekiwania na złagodzenie polityki kredytowej są silniejsze w segmencie kredytów konsumpcyjnych niż kredytów mieszkaniowych.
- **Przewidywania zmian popytu na kredyt:** banki spodziewają się bardzo silnego wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw. W dalszym ciągu ma on być większy dla kredytów długoterminowych niż krótkoterminowych. Prognozowany jest również znaczny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w sektorze gospodarstw domowych. Oczekiwany wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe jest niewielki.

Syntetyczne wyniki ankiety

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie czerwca i lipca 2007 r. wśród 24 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 79,2%.

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny, odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w II kwartale 2007 r., jak również przewidywania banków na III kwartał 2007 r.

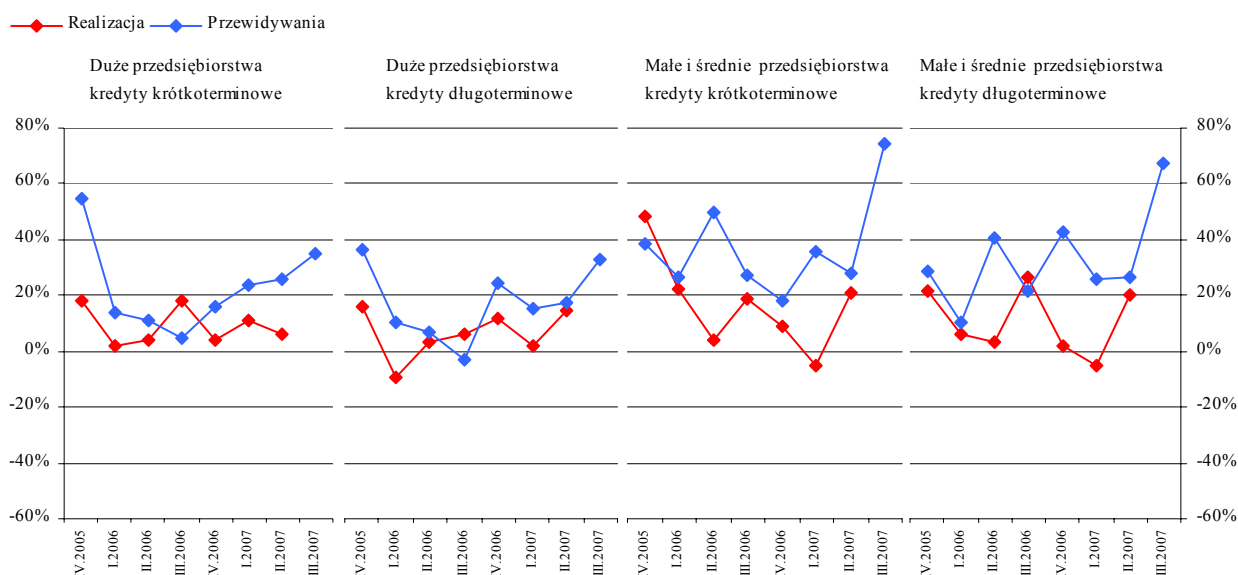
Przedsiębiorstwa

W II kwartale 2007 r. miało miejsce nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej w odniesieniu do sektora przedsiębiorstw. Było ono nieco silniejsze w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) niż w segmencie dużych przedsiębiorstw. Zmiany te są zbieżne z oczekiwaniami banków wyrażonymi w I kwartale 2007 r., z wyjątkiem segmentu kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. Tendencja zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw pozostaje stabilna (zob. wykres 1).

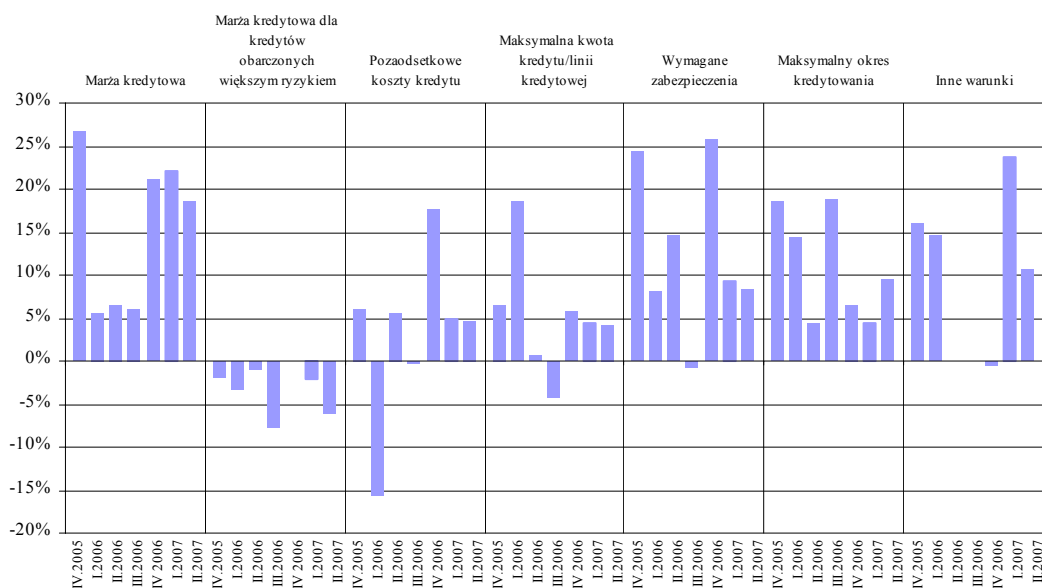
Zdecydowana większość (ok. 70%) banków oczekuje dalszego złagodzenia polityki kredytowej wobec małych i średnich przedsiębiorstw w III kwartale 2007 r. (zob. wykres 1). Do tej grupy banków należą przede wszystkim duże banki uniwersalne. Oczekiwania złagodzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw są najbardziej optymistyczne od początku prowadzenia badań (od IV kwartału 2003 r.). **Okolo jedna trzecia banków spodziewa się w III kwartale złagodzenia polityki kredytowej w segmencie dużych przedsiębiorstw.** Jest to najwyższy poziom procentu netto w tej kategorii od sześciu kwartałów. Wyniki te mogą wskazywać na przekonanie komitetów kredytowych banków o trwałej poprawie sytuacji finansowej przedsiębiorstw, w szczególności w segmencie MŚP.

Banki, które złagodziły politykę kredytową, najczęściej zmniejszyły marżę kredytową. W mniejszym stopniu banki decydowały się na wydłużanie dopuszczalnego okresu kredytowania i ograniczanie wymogów dotyczących zabezpieczeń kredytu. Jeden bank wskazał jako przejawy złagodzenia polityki kredytowej uproszczenie systemu aplikacji i kompetencji kredytowych oraz ujednoczenie oferty finansowania zakupu nieruchomości przez przedsiębiorstwa. Podobnie jak w minionym kwartale, pojedyncze banki zaostrzyły politykę kredytową wobec firm charakteryzujących się wyższym ryzykiem, zwiększając marże na udzielanych im kredytach (zob. wykres 2).

Wykres 1
Kryteria przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

Wykres 2
Warunki przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

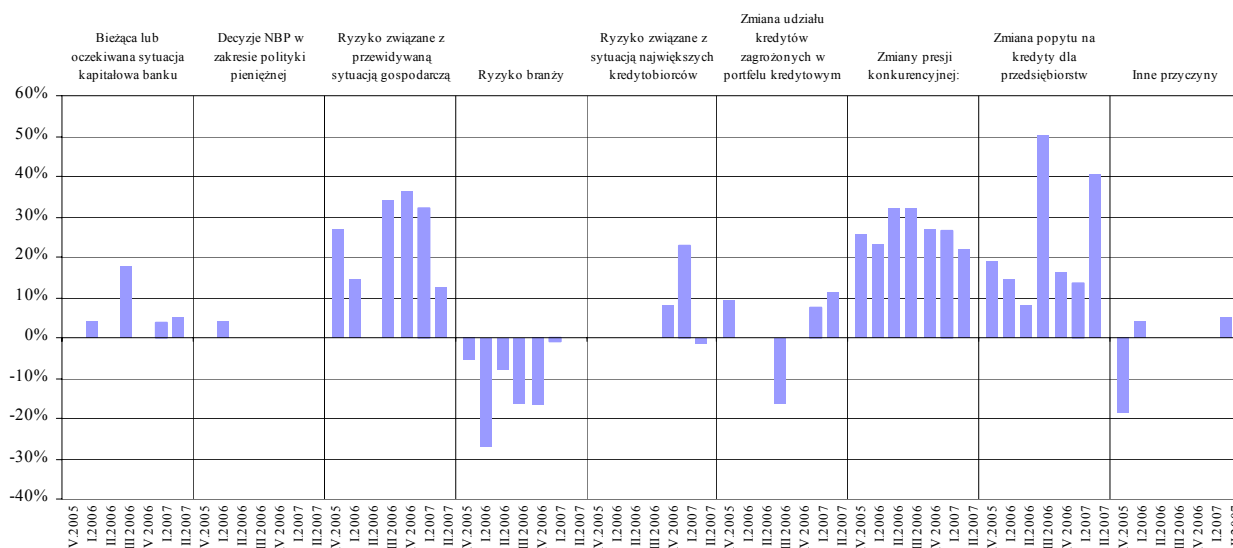

Główną przyczyną nieznaczniejszego złagodzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw była silna presja konkurencyjna w sektorze bankowym. Niektóre banki stwierdziły, że przesłanką złagodzenia polityki kredytowej był wzrost popytu na kredyty¹ (zob. wykres 3). Może to wskazywać, że w okresie dobrej koniunktury i silnego wzrostu popytu banki te próbują zwiększyć udział w rynku i przywiązać do siebie nowych klientów korporacyjnych, aby w przyszłości dysponować szeroką bazą klientów. Inne banki tłumaczyły złagodzenie polityki kredytowej dobrą sytuacją kapitałową i niskim poziomem kredytów zagrożonych. W ocenie części banków, perspektywy gospodarcze nadal usprawiedliwiają złagodzenie polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw. Ocena ta nie jest jednak jednomyślna, gdyż jeden z niewielkich banków wskazał ten czynnik jako przesłankę zaostrzenia polityki kredyto-

¹ Dwa spośród trzech banków, które umotywowały złagodzenie polityki kredytowej obserwowanymi zmianami popytu na kredyt, odnotowały równocześnie wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw. Trzeci z tych banków wykazał brak zmian popytu.

wej. Bank ten umotywił zastrzeżenie polityki kredytowej również pogorszeniem sytuacji największych kredytobiorców.

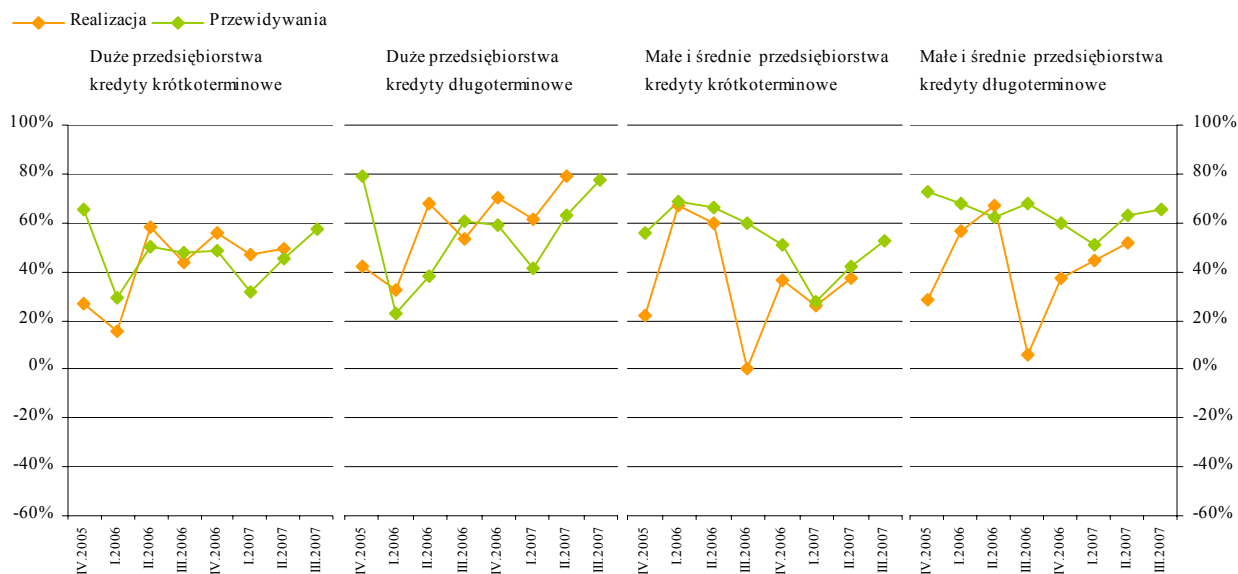
Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

W II kwartale 2007 r. była kontynuowana trwająca od roku tendencja wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw. Wzrost popytu jest wyraźnie silniejszy w segmencie kredytów dla dużych przedsiębiorstw, w którym połowa banków odnotowała wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe, a prawie 80% banków zaobserwowało wzrost popytu na kredyty długoterminowe. W segmencie małych i średnich przedsiębiorstw wartości procentu netto kształtowały się na poziomie odpowiednio ponad jednej trzeciej i około połowy. **Tempo zmian popytu na kredyty dla dużych przedsiębiorstw, wynikające z bardzo dobrej koniunktury, ponownie przekroczyło oczekiwania banków** mierzone procentem netto banków spodziewających się wzrostu popytu. **Wzrost popytu na kredyty jest w dalszym ciągu bardziej wyraźny w przypadku kredytów długoterminowych niż kredytów krótkoterminowych** (zob. wykres 4). Silna presja konkurencyjna, utrzymująca się na rynku kredytów dla przedsiębiorstw, mogła przyczynić się do tego, że jeden z banków zadeklarował spadek zaobserwowanego popytu w segmentach kredytów krótkoterminowych oraz kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. Relatywnie niewielka skala zmian w polityce kredytowej w II kwartale 2007 r. w warunkach bardzo wyraźnego wzrostu popytu przy silnej konkurencji potwierdza, że część banków wyczerpała możliwości dalszego zwiększania udziału w rynku przy pomocy łagodzenia polityki kredytowej.

W III kwartale 2007 r. **banki przewidują kontynuację wzrostu popytu** na kredyty dla przedsiębiorstw. Wzrost ten ma charakteryzować się zbliżoną skalą w segmencie kredytów dla dużych przedsiębiorstw i kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw, co oznaczałoby wyraźne przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 4). W dalszym ciągu banki spodziewają się szybszego wzrostu kredytów długoterminowych niż kredytów krótkoterminowych.

Wykres 4
 Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

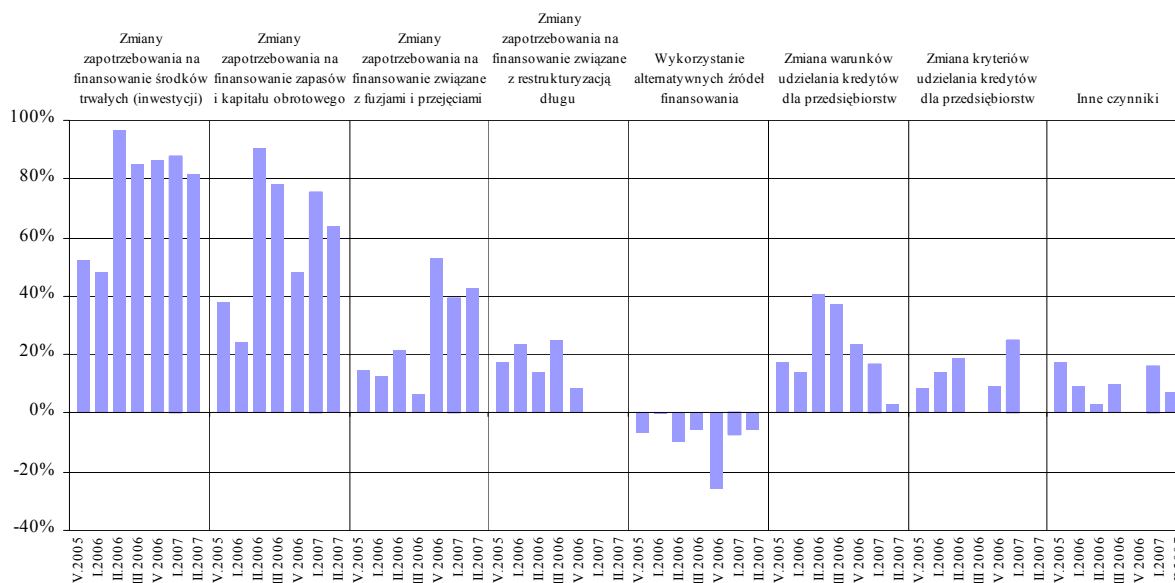
Podobnie jak w ciągu ostatniego roku, w II kwartale 2007 r. do wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw najbardziej przyczynił się silny wzrost zapotrzebowania na finansowanie inwestycji. Rola wzrostu zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego nieznacznie spadła w I półroczu 2007 r. W tym samym czasie rosło znaczenie finansowania aktywności przedsiębiorstw w zakresie fuzji i przejęć. Czynniki te wynikają z bardzo dobrej koniunktury gospodarczej, która skłania przedsiębiorstwa do rozszerzania zakresu działalności i zwiększania własnego rynku odbiorców. Równocześnie wysokie bieżące zyski przedsiębiorstw mogą ograniczać zapotrzebowanie na zewnętrzne finansowanie bieżącej działalności. Wartości procentu netto potwierdzają, że popyt na kredyty długoterminowe (inwestycyjne) rośnie szybciej niż popyt na kredyty krótkoterminowe.

Wpływ łagodzenia warunków i kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw na popyt na kredyty zwiększył się w porównaniu z I kwartałem 2007 r., pozostając jednak na relatywnie niskim poziomie (zob. wykres 5). Banki oceniają, że dostępność kredytów w innych bankach - odmiennie niż w poprzednich kwartałach - nie stanowiła w II kwartale 2007 r. czynnika ograniczającego popyt na kredyty oferowane przez dany bank. Może to sugerować, że okres największego natężenia konkurencji w segmencie kredytów dla przedsiębiorstw stopniowo dobiega końca. Jednym z czynników o charakterze jednorazowym, które sprzyjały - w ocenie jednego z dużych banków - wzrostowi popytu była zmiana zasad udzielania kredytów preferencyjnych z dopłatami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw oraz przyczyny tego wzrostu sugerują, że trwający wzrost inwestycji w sektorze przedsiębiorstw jest w części finansowany kredytem bankowym. Finansowanie bezpośrednio na rynkach finansowych nie jest traktowane przez banki jako znacząca konkurencja dla kredytów bankowych.

Wykres 5

Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Gospodarstwa domowe

Pomimo przewidywań banków wyrażonych w I kwartale 2007 r., że w II kwartale nastąpi silne złagodzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych, **kontynuowana była stabilizacja polityki kredytowej w tym segmencie**. Ponad 85% banków nie zmieniło polityki kredytowej w tym obszarze. Jeden bank zaostriżył kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych, natomiast 4 banki je złagodziły. Podobnie jak przed kwartałem, około **jedna trzecia banków oczekuje dalszego łagodzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych** w horyzoncie jednego kwartału (zob. wykres 6).

Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych uległy w II kwartale 2007 r. nieznacznemu złagodzeniu. Wprawdzie utrzymana została tendencja wzrostu wymagań odnośnie wysokości udziału własnego kredytobiorcy w inwestycji mieszkaniowej, jednak skompensował ją spadek odsetkowych i pozaodsetkowych kosztów kredytu (zob. wykres 7). Jeden z banków złagodził warunki udzielania kredytów mieszkaniowych inwestorom zagranicznym, zwiększając dopuszczalną wysokość współczynnika LTV. Inny bank ograniczył wysokość tego współczynnika w przypadku osób finansujących kredytem kolejną nieruchomość.

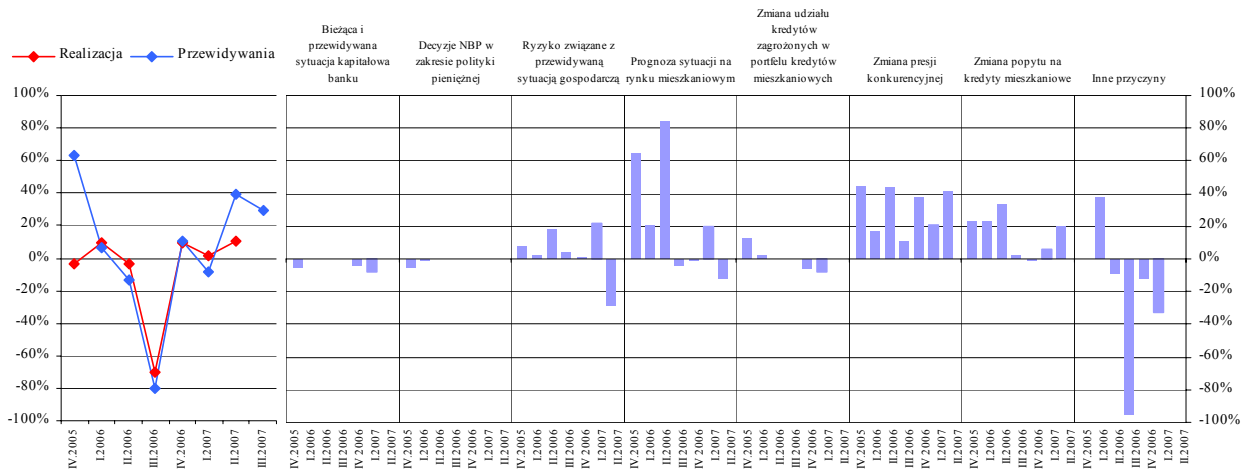
Banki, które w II kwartale 2007 r. złagodziły politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych, podały jako **główną przyczynę** takiego działania **presję konkurencyjną ze strony innych banków**. Jeden z tych banków wskazał jednak, że zmiany presji konkurencyjnej w sektorze bankowym oddziaływały w kierunku zaostrenia polityki kredytowej. Do złagodzenia warunków i kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych skłaniał banki również wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe² (zob. wykres 6). Należy zatem zauważyć, że – odmiennie niż w 2006 r. i w I kwartale 2007 r. – ocena związków sytuacji na rynku mieszkaniowym, konkurencji na rynku kredytów mieszkaniowych i polityki kredytowej charakteryzuje się istotną polaryzacją, która wskazuje na **rosnącą niepewność co do przyszłego kierunku zmian w segmencie kredytów mieszkaniowych**. Kolejne banki skłaniają się ku pogładowi – wyrażanemu również w odpowiedziach na pytania dodatkowe – że prawdopodobne jest wystąpienie

² Przyczynę tę wskazały dwa banki, które równocześnie wykazały wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe.

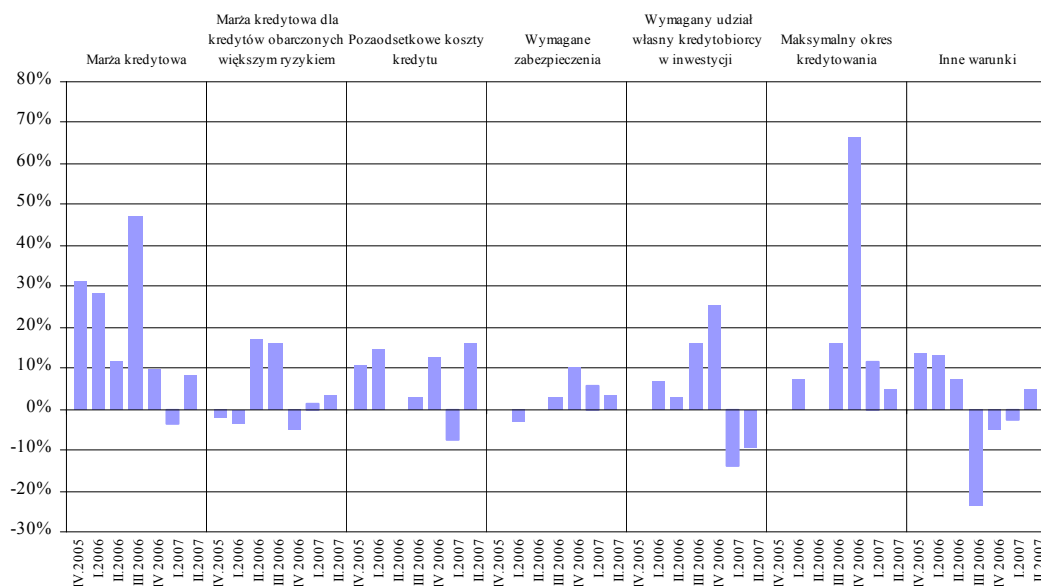

korekty na rynku nieruchomości mieszkaniowych³. Równocześnie istotna część banków uważa, że istnieją przesłanki dalszego łagodzenia polityki kredytowej i spodziewa się jej złagodzenia w ciągu III kwartału 2007 r.

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Wykres 7
Warunki przyznawania kredytów mieszkaniowych

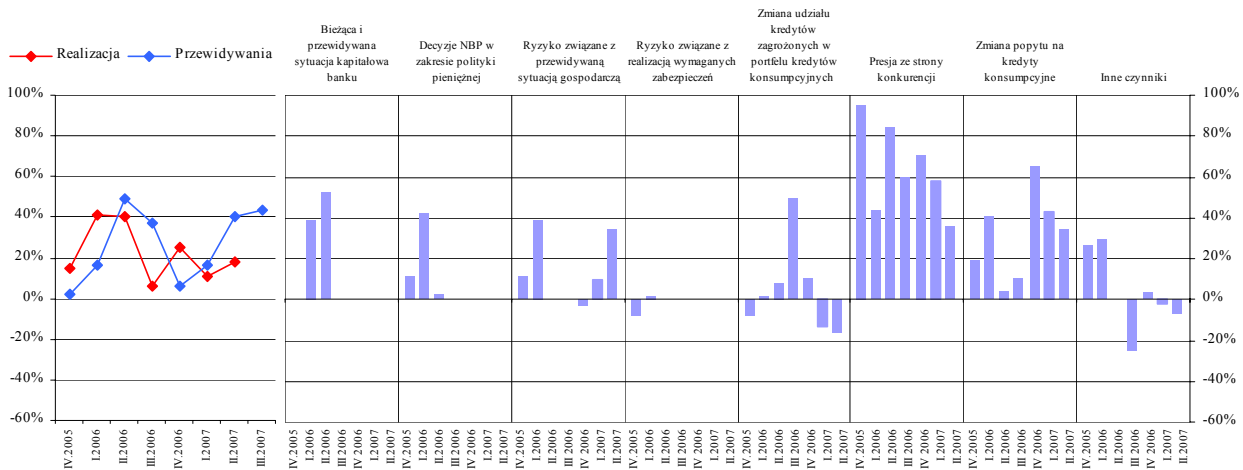
Polityka kredytowa w segmencie kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych uległa niewielkiemu złagodzeniu. Blisko jedna czwarta banków (przede wszystkim banki o niewielkim udziale w rynku) złagodziła kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych, podczas gdy jeden bank średniej wielkości je zastrzył. **Utrzymują się relatywnie silne oczekiwania na dalsze łagodzenie polityki kredytowej w horyzoncie jednego kwartału** (zob. wykres 8). Ponad połowa banków deklaruje, że spodziewa się złagodzenia kryteriów i warunków udzielania takich kredytów. Równocześnie dwa banki oczekują zaostżenia polityki kredytowej w tym segmencie.

³ Dwa banki, które zaostrzyły kryteria lub warunki przyznawania kredytów mieszkaniowych, umotywowały taką decyzję rosnącym ryzykiem wystąpienia spowolnienia gospodarczego oraz pogarszającymi się perspektywami rozwoju sytuacji na rynku mieszkaniowym. Jeden z tych banków sygnalizował takie obawy również w poprzednim kwartale.

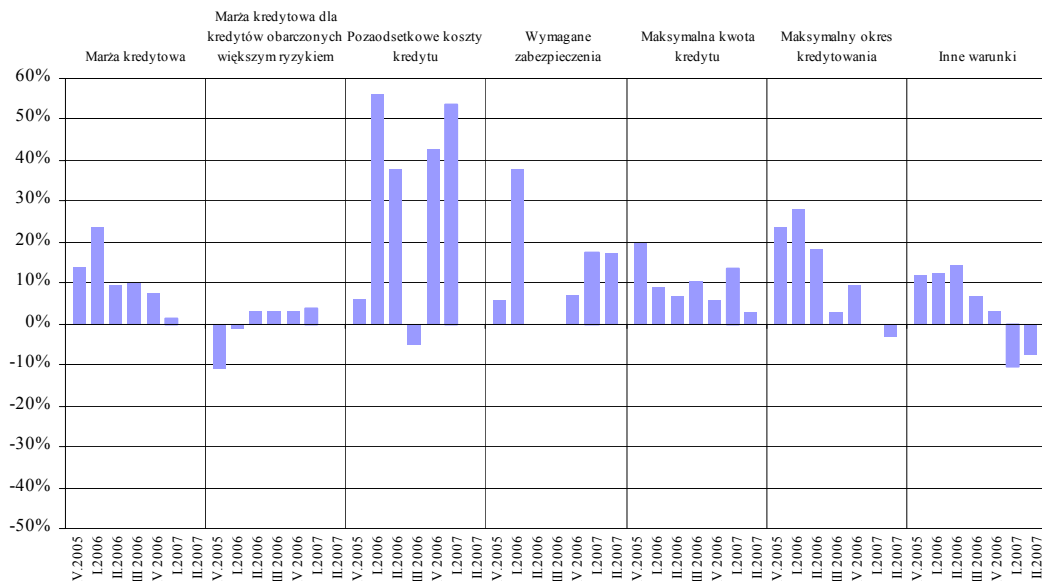
Decyzje poszczególnych banków odnośnie warunków kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych odznaczały się silnym zróżnicowaniem. W każdej kategorii, w której banki zadeklarowały zmiany warunków kredytowania, przynajmniej jeden bank złagodził i przynajmniej jeden bank zaostrzył politykę kredytową. Około 20% banków zdecydowało się wydłużyć maksymalny okres kredytowania, przy czym jeden bank uznał przeprowadzone zmiany za znaczne złagodzenie polityki kredytowej. Po ok. 10% banków zmniejszyło i zwiększyło maksymalną dostępną kwotę kredytu konsumpcyjnego (zob. wykres 9). Zmiany innych warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych wiązały się z obniżeniem wymogów dochodowych oraz zmianą parametrów systemów scoringowych mających na celu bardziej skuteczne wyróżnienie grupy najbardziej wiarygodnych aplikantów.

W opinii banków, które **złagodziły warunki lub kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych, główną tego przyczyną pozostała presja konkurencyjna** wywierana przez inne banki. Badane banki wskazywały również, że obserwowane zmiany popytu były powodem łagodzenia polityki kredytowej. W ocenie jednego z dużych banków pogorszenie jakości portfela kredytowego stanowiło przesłankę zaostrzenia kryteriów i niektórych warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych (zob. wykres 8).

Wykres 8
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Wykres 9
Warunki przyznawania kredytów konsumpcyjnych

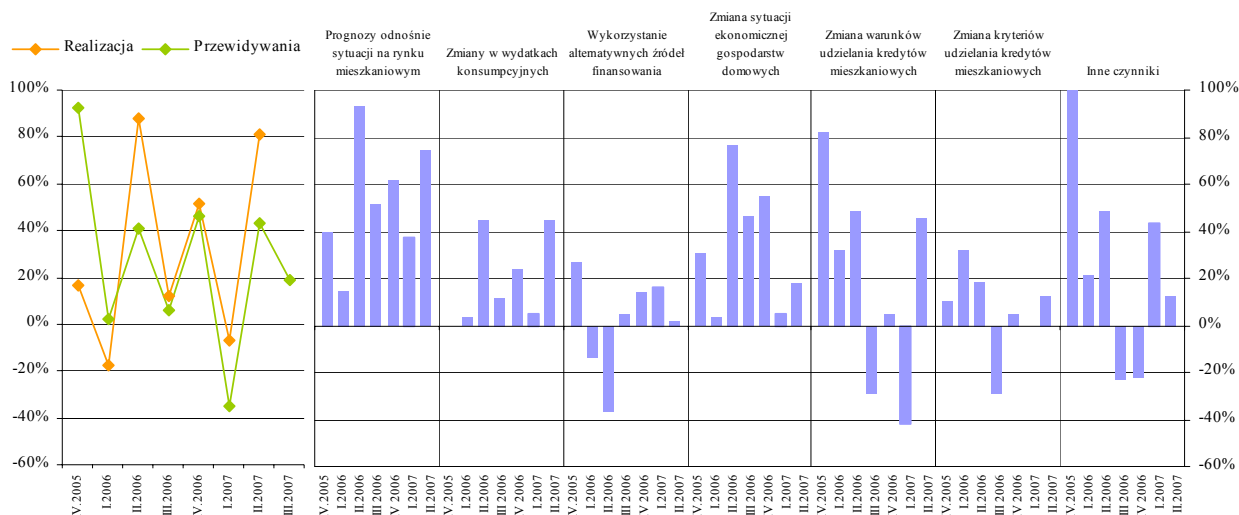

Banki oceniły, że w II kwartale 2007 r. miał miejsce bardzo silny wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe. Ponad 80% banków zaobserwowało wzrost popytu, a 45% banków oceniło ten wzrost jako znaczny⁴. Skala wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe była wyraźnie większa od oczekiwań wyrażanych na koniec I kwartału (zob. wykres 10). Wartość procentu netto osiągnęła najwyższy poziom od II kwartału 2006 r., w którym wzrost popytu poprzedził wprowadzenie *Rekomendacji S* zaostrzającej niektóre kryteria udzielania walutowych kredytów mieszkaniowych. Nie można jednak wykluczyć, że pomimo zapytania w ankiecie o popyt skorygowany o efekty sezonowe zaobserwowany wzrost popytu może częściowo mieć charakter sezonowy. W całej historii ankiety najwyższy w ciągu roku wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe notowano zawsze w drugim kwartale roku.

Najsilniej na wzrost popytu wpłynęły, zdaniem banków, prognozy odnośnie przyszłych tendencji na rynku mieszkaniowym. Trzy czwarte banków wskazało na taką przyczynę wzrostu popytu, z tego ponad 40% banków uznało, że miała ona znaczny wpływ na wzrost popytu. Blisko połowa banków podała zmiany w wydatkach konsumpcyjnych gospodarstw domowych oraz złagodzenie warunków udzielania kredytów mieszkaniowych jako przyczyny wzrostu popytu. Wynik ten jest zaskakujący, ponieważ w minionym półroczu warunki udzielania kredytów mieszkaniowych zostały złagodzone w bardzo niewielkim stopniu. Wykorzystanie alternatywnych w stosunku do kredytu bankowego źródeł finansowania, w tym kredytów z innych banków, zostało ocenione jako neutralne dla popytu na kredyty (zob. wykres 10).

W II kwartale 2007 r. banki oczekują niewielkiego wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 10). Źródłem wzrostu popytu mogłby być, pod warunkiem utrzymania się stabilizacji cen mieszkań w największych miastach, trwający silny wzrost wynagrodzeń, dodatkowo pobudzony obniżką składki rentowej od 1 lipca 2007 r.

Wykres 10
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

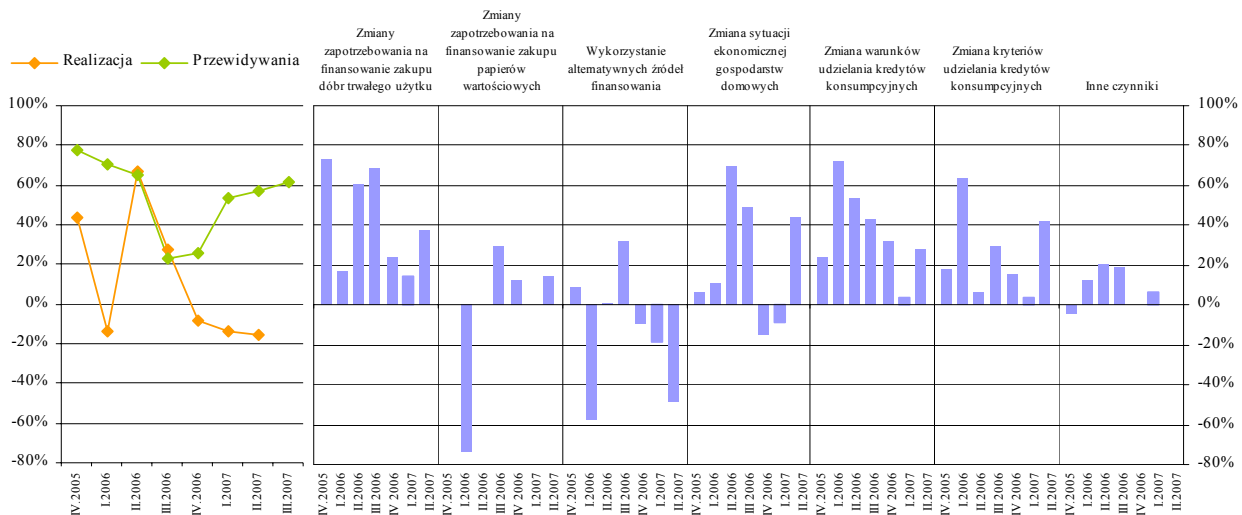

W segmencie kredytów konsumpcyjnych odnotowano spadek popytu netto będący przede wszystkim skutkiem utrzymującego się spadku popytu na kredyty oferowane przez jeden z dużych banków. W tym samym czasie cztery banki zaobserwowały wzrost popytu. Około 60% banków spodziewa się w III kwartale 2007 r. wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne (zob. wykres 11).

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji zmian popytu. W ankiecie mogą wybierać spośród następujących opcji: popyt wzrósł znacznie, popyt wzrósł nieznacznie, popyt pozostał bez zmian, popyt spadł nieznacznie, popyt spadł znacznie, trudno powiedzieć. Analogiczna możliwość gradacji występuje w przypadku oceny wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu.

W opinii banków, które odnotowały wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w II kwartale 2007 r., jego najważniejszymi przyczynami były poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, rosnące zapotrzebowanie na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku oraz obniżenie kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych. Banki, które zaobserwowały spadek popytu, uzasadniały go w pierwszej kolejności konkurencją ze strony innych banków, która w opinii jednego z dużych banków przyczyniła się do znacznego spadku popytu zrealizowanego w tym banku. Również wzrost oszczędności gospodarstw domowych przyczynił się do spadku popytu na kredyty konsumpcyjne (zob. wykres 11).

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 24 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.